

Силабус
освітнього компонента ОК 3
Педагогіка та психологія вищої освіти

Назва дисципліни:	Педагогіка та психологія вищої освіти
Рівень вищої освіти:	третій (освітньо-науковий)
Галузь знань:	13 Механічна інженерія
Спеціальність:	133 Галузеве машинобудування
Освітньо-професійна (Освітньо-наукова) програма:	Галузеве машинобудування
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=2145
Рік навчання:	1
Семестр:	2 (весняний)
Обсяг освітнього компонента	3 кредити (90 годин)
Форма підсумкового контролю	залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра філософії та педагогіки професійної підготовки
Мова викладання:	українська, англійська
Керівник курсу:	Бондаренко Володимир Васильович, к.пед.н., професор кафедри філософії та педагогіки професійної підготовки
Контактний телефон:	097 933-26-44
E-mail:	<i>vv_bond57@email.ua</i>

Короткий зміст освітнього компонента:

Метою є ознайомлення з найбільш важливими питаннями загальних основ психолого-педагогічної діяльності у навчальному процесі ЗВО, теорії виховання; гуманізації, демократизації та національної і полікультурної спрямованості педагогічного процесу у закладах вищої освіти; методології подолання комунікативних бар'єрів; управління конфліктними ситуаціями, що можуть виникати у процесі педагогічної діяльності; психолого-педагогічними вміннями та навичками комунікації.

Предмет: теоретичні та методологічні основи, методичні положення традиційних й інноваційних технологій педагогічної діяльності.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- професійно-педагогічна діяльність у вищій школі;
- педагогічні технології у навчальному процесі ЗВО;
- психологічні аспекти педагогічної діяльності у ЗВО;
- формування навичок організації самостійної психолого-педагогічної роботи у ЗВО.

Передумови для вивчення освітнього компонента:

дисципліни першого рівня освіти: «Основи педагогіки та психології вищої школи»

Компетентності, яких набуває здобувач:**Загальні компетентності:**

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, генерувати нові ідеї та розв'язувати комплексні проблеми галузевого машинобудування.

ЗК3. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК5. Володіння комунікативними навичками, здатність проявляти емпатію.

ЗК6. Здатність до особистого та професійного розвитку.

ЗК 7. Здатність діяти на основі етичних міркувань.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК5. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

РН2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми механічної інженерії державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

РН6. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні інженерні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми механічної інженерії з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.

РН10. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері галузевого машинобудування, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	ЛК <i>Розвиток вищої освіти в Україні</i>	1	1
	ПР Порівняльний аналіз систем вищої освіти в Україні та в розвинених країнах світу.	1	
	СР Тенденції та перспективи розвитку вищої освіти в Україні. Розвиток ступеневої вищої школи й освіти в умовах незалежної України.	9	
2	ЛК <i>Форми організації навчання у вищій школі</i>	1	
	ПР Порівняльний аналіз систем вищої освіти в Україні та в розвинених країнах світу.	1	
	СР Класифікація форм навчання у ВШ.	9	
3	ЛК <i>Психолого-педагогічні основи процесу навчання</i>	1	
	ПР Процес навчання та його психолого-педагогічні основи. Інформаційні ресурси навчального процесу. Методи та	1	

	інноваційні технології навчання.		
	СР Можливість саморегуляції психічних станів у професійній діяльності.	9	
4	ЛК <i>Виховання та навчання як єдиний цілісний педагогічний процес</i>	1	
	ПР Формування професійної культури сучасних спеціалістів. Структура діяльності людини. Основні види діяльності та їх психологічна характеристика.	1	
	СР Самоактуалізація особистості, самооцінка і її роль у формуванні самосвідомості майбутнього фахівця.	10	
5	ЛК <i>Критерії якості навчання у вищій школі.</i>	1	
	ПР Форми організації навчального контролю і діагностика знань.	1	
	СР Педагогічна майстерність викладача: теорія та практика.	10	
6	ЛК <i>Спілкування в процесі майбутньої професійної діяльності випускника технічного ЗВО.</i>	1	
	ПР Функції, структура спілкування. Педагогічне спілкування.	1	
	СР Вербальні та невербальні засоби спілкування. Стратегії, тактики, стилі спілкування.	9	
7	ЛК <i>Організація та контроль СРС.</i>	1	
	ПР Організація та контроль самостійної роботи студентів	1	
	СР Критерії якості СРС навчання студентів у вищій школі.	9	
8	ЛК <i>Управління системою освіти у ВШ.</i>	1	
	ПР (ЛР, СЗ) Сутність управління освітою. Принципи управління освітою.	1	
	СР Державне управління освітою. Способи і засоби управління ЗВО.	9	
Разом	ЛК	8	
	ПР	8	
	СР	74	
УСЬОГО за дисципліною		90	

Методи навчання:

МН1– словесний метод (лекція, бесіда, навчальна дискусія, пояснення, розповідь);

МН2 – практичний метод (практичні заняття, виконання вправ, виконання ситуативних завдань; написання листів та статей, ділові та рольові ігри, тренінги, творчі роботи);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);

МН4 – робота з літературою (навчально-методичною; робота за підручниками і посібниками; пошук інформації за завданням);

МН6– самостійна робота;

Форми та методи оцінювання:

ФМО2 – підсумковий контроль (залік, контрольні роботи)

ФМО3 – усний контроль (бесіда)

ФМО4 – письмовий контроль (контрольні роботи, індивідуальні завдання)

ФМО7 – практична перевірка (презентації виконаних завдань та досліджень, студентські презентації та виступи на наукових заходах)

ФМО8 – методи самоконтролю і самооцінки

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання/реферату, виконання та оформлення практичної роботи.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного

контролю;

K_1, K_2, \dots, K_n – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100- бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів
- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

4 Результат навчання оцінюється за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) згідно з таблицею 2;

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 2 – Шкала переведення балів у національну систему оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
від 60 балів до 100 балів	зараховано
менше 60 балів	незараховано

Таблиця 3 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80-89	Добре	Зараховано	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
75-79	Задовільно		C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74			D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60-66			E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0-34			F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

– курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;

- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література:

1. Бондаренко В.В. Основи педагогіки та психології вищої школи: Навч. посібник. – Харків: ХНАДУ, 2020. – 206 с.
2. Бондаренко В.В. Психологія управління: Підручник. – Харків: ХНАДУ, 2020. – 424 с.
3. Бондаренко В.В., Ланских М.В. Современные педагогические технологии как объективная потребность: Учебно-методическое пособие. – Харьков: КП «Городская типография», ХНАДУ, 2011. – 146 с.
4. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психологічний розвиток особистості. – К., 2019.
5. Лозниця В.С. Основи психології та педагогіки: Навч. посібник. – К., 2015.
6. Мясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посібник. – К., 2018.
7. Основи психології /За ред. О.В.Киричука, В.А.Роменця. – К., 2014.
8. Педагогічна майстерність: Підручник/І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос та ін.; За ред. І.А.Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Вища школа, 2014.
9. Психологія/ За ред. Ю.Л.Трофімова. – К., 2021.

10. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л.Л., РОМАНОВСЬКИЙ О.Г., БОНДАРЕНКО В.В. та ін. Основи педагогіки вищої школи Навчальний посібник. – Харків: НТУ “ХПІ”, 2005. – 600 с.

11. Цимбалюк І.М., Яницька О.Ю. Загальна психологія: Модульно-рейтинговий курс для студентів вищих навчальних закладів. – К., 2014.

Додаткові джерела:

1. Бех І.Д. Виховання особистості. – К., 2003.

2. Головаха Е.И., Пашина Н.В. Психология человеческого взаимопонимания. – К., 1989.

3. Зязюн І.А. Педагогіка добра: ідеали і реалії. – К.: МАУП, 2000. 312 с.

4. Кудін В.О. Освіта в інформаційному суспільстві. К., 1998. – 152 с.

5. Освітні технології: Навч.-метод. посібник / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. Ред. О.М. Пехоти. – Київ: А.С.К., 2001. – 256 с.

Інформаційні ресурси:

1. История профессионального образования. 2011. URL: http://www.vfmgiu.ru/Higher-education-in-Russia/istoriya_professionalnogo_obrazovania_442/index.html

2. Професійно-технічна освіта. 2015. URL: <http://proftekhosvita.org.ua>

3. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. 2015. URL: www.mon.gov.ua.

4. Офіційний сайт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету 2015. URL: khadi.kharkov.ua

Розробник (розробники)
силабусу навчальної дисципліни

підпис

Володимир БОНДАРЕНКО
ПІБ

Гарант
освітньо-професійної програми

підпис

Наталія ФІДРОВСЬКА
ПІБ

Завідувач кафедри

підпис

Володимир БОНДАРЕНКО
ПІБ